

पारिभाषिक-शब्दावलि:

अ

संस्कृतशब्दः	हिन्द्यर्थः	आङ्ग्लार्थः(English meaning)
अङ्गम्	अङ्ग	Organ
अङ्गारापशिष्टम्	कोक	Coke
अङ्गारः	कोयला	Coal
अङ्गारवायुः	कोयला गैस	Coal Gas
अण्डप्रजकाः जन्तवः	अण्डप्रजक जन्तु	Oviparous Animals
अण्डानि	अण्डे	Eggs
अन्तःबन्धनम्	अन्तःबन्धन	Interlocking
अन्धः बिन्दुः	अन्ध बिन्दु	Blind spot
अनियमितं परावर्तनम्	अनियमित परावर्तन	Irregular Reflection
अन्तःस्राविग्रन्थयः	अन्तः स्रावी ग्रन्थियां	Endocrine glands
अग्निशामकः	अग्निशामक	Fire Extinguisher
अधातुः	अधातु	Non Metals
अपकर्षणम्	अपकर्षण	Push
अभ्यारण्यम्	अभ्यारण्य	Sanctuary
अभिकर्षणम्	अभिकर्षण	Pull
अम्लवर्षाः	अम्लवर्षा	Acid rain
अनिष्टतृणानि	खरपतवार	Weeds
अवकरः	कचरा	Garbage
अवाञ्छितपादपनाशकाः	खरपतवारनाशी	Weedicide
अलैङ्गिकजननम्	अलैङ्गिकजनन	Asexual Reproduction
असम्पर्कबलम्	असम्पर्क बल	Non-Contact Force

आ

आन्तरिकनिषेचनम्	आन्तरिक निषेचन	Internal fertilization
आघातवर्धता	आघातवर्धनीयता	Malleability
आदर्श ईन्धनम्	आदर्श ईन्धन	Ideal Fuel
आपतनकोणम्	आपतन कोण	Angle of incidence
आपतितरश्मयः	आपतित किरण	Incident Rays
आयामः	आयाम	Amplitude
आवर्तकालः	आवर्तकाल	Time Period
आवेशस्थानान्तरणम्	आवेशस्थानान्तरण	Transfer of charge

इ

इन्सुलिन् इति
इलेक्ट्रोड् इति

इन्सुलिन
इलेक्ट्रोड

Insulin
Electrode

ई

ईन्धनम्
ईन्धनस्य दक्षता

ईन्धन
ईन्धनदक्षता

Fuel
Fuel Efficiency

ऋ

ऋणावेशः

ऋणावेश

Negative Charge

उ

उपधातुः
उर्वरकः
उल्का
उल्कापिण्डम्

उपधातु
खाद
उल्का
उल्कापिण्ड

Metalloid
Fertiliser
Meteorites
Manure

ऊ

ऊतिः
ऊष्मीयमानम्

ऊत्तक
ऊष्मीय मान

Tissue
Calorific value

ए

एककोशिकः
एड्रीनेलिन् इति
एस्ट्रोजन् इति

एक कोशिक
एड्रीनेलिन
एस्ट्रोजन

Unicellular
Adrenalin
Estrogen

ऐ

ऐक्रिलिक् इति

ऐक्रिलिक

Acrylic

ओ

ओजोनमण्डलम्
ओरायन् इति

ओजोनमण्डल
ओरायन

Ozonosphere
Orion

क

कङ्कतम्
कण्ठः
कम्पनम्

कंघा
कण्ठ
कम्पन

Comb
Larynx
Vibration

कर्तनम्
कर्णपटहः
कर्षणम्
क्लोरोप्लास्ट इति
कवकम्
करदीपः
कक्ष्या
काकलम्
कायान्तरणम्
किण्वनम्
किशोरावस्था
कृषिपद्धतयः
कृत्रिमोपग्रहः
कृत्रिमकौशेयम्
केन्द्रकम्
केन्द्रकझिरिका
केन्द्रिका
कैसियोपिया इति
कोलतारम्
कोशिका
कोशिकाङ्गम्
कोशिका-झिरिका
कोशिका भित्तिः
कृष्णतारकः

कटाई
कर्ण पटह
कर्षण
क्लोरोप्लास्ट
कवक
टार्च
कक्षा
काकल
कायान्तरण
किण्वन
किशोरावस्था
कृषि पद्धतियां
कृत्रिम उपग्रह
कृत्रिम रेशम
केन्द्रक
केन्द्रक झिल्ली
केन्द्रिका
कैसियोपिया
कोलतार
कोशिका
कोशिकाङ्ग
कोशिका झिल्ली
कोशिका भित्ति
पुतली

Harvesting
Eardrum
Drag
Chloroplast
Fungi
Torch
Orbit
Adam's Apple
Metamorphosis
Fermentation
Adolescence
Agriculture Satellite
Artificial Silk
Artificial Silk
Nucleus
Nuclear Membrane
Nucleolus
Cassiopeia
Coal-tar
Cell
Organelles
Cell Membrane
Cell Wall
Pupil

ख

खगोलपिण्डम्
खनित्रम्
शारदीयं शस्यम्

खगोल पिण्ड
कुदाली
खरीफ

Celestial objects
Spade
Kharif

ग

गर्जनम्
गर्भः
गुणसूत्रम्
गुरुत्वम्
गुरुत्वबलम्
गौणलैङ्गिकलक्षणम्
ग्रहः

गरजन
गर्भ
गुणसूत्र
गुरुत्व
गुरुत्व बल
गौण लैङ्गिक लक्षण
ग्रह

Thunder
Foetus
Chromosome
Gravity
Gravitational Force
Secondary Sexual Character
Planets

घ

घर्षणम्

घर्षण

Friction

च

चन्द्रस्य कलाः

चन्द्रमा की कलाएँ

Phases of moon

चालकम्

चालक

Conductor

अयस्कान्तीयबलम्

चुम्बकीय बल

Magnetic Force

ज

जननात्मकं स्वास्थ्यम्

जननात्मक स्वास्थ्य

Reproductive Health

जलभीतिरोगः

जलभीति

Rabies

जरायुजाः जन्तवः

जरायुज जन्तु

Viviparous Animals

जलप्रदूषणम्

जल प्रदूषण

Water Pollution

जीन् इति

जीन

Gene

जीवाणुः

जीवाणु

Bacteria

जीवाश्म-ईन्धनम्

जीवाश्म ईन्धन

Fossil Fuel

जैव-वैविध्यम्

जैव विविधता

Biodiversity

जैवमण्डलारक्षणम्/संरक्षणम्

जैवमण्डल आरक्षण/संरक्षण

Biosphere Reserve

ज्वाला

ज्वाला

Flame

ज्वलनतापः

ज्वलनताप

Ignition Temperature

ज्वलनशीलाः पदार्थाः

ज्वलनशील पदार्थ

Inflammable Substances

ट

टेरीलिन् इति

टेरीलीन

Terylene

टेस्टोस्टेरान्

टेस्टोस्टेरान

Testosterone

त

तत्त्वम्

तत्त्व

Element

तन्तवः

रेशे

Fibers

तन्यत्वम्

तन्यता

Ductility

तरलघर्षणम्

तरल घर्षण

Fluid Friction

तडित्

तडित

Lightning

तडिच्चालकम्

तडित चालक

Lightning Conductor

तडिज्झञ्झावातः

तडित झञ्झा

Thunder Strom

तारत्वम्

तारत्व

Pitch

तारकमण्डलम्

तारामण्डल

Constellations

तारकाः

तारे

Stars

तीक्ष्णत्वम्
तन्त्रीः

तीक्ष्णता
तार

Shrillness
Wire

थ

थर्मोप्लास्टिक् इति
थर्मोसेटिंग् प्लास्टिक् इति
थायराक्सीन् इति
कुट्टनम् इति

थर्मोप्लास्टिक
थर्मोसेटिंग प्लास्टिक
थायराक्सीन
थ्रेसिंग

Thermoplastics
Thermoplastics
Thyroxine
Threshing

द

दहनम्
दार्ढ्यम्
दृष्टिपटलम्
दोलनम्
द्विखण्डनम्

दहन
कठोरता
दृष्टिपटल
दोलन
द्विखण्डन

Combustion
Hardness
Retina
Oscillation
Binary fission

ध

धनावेशः
धातुः
धूमकेतुः
ध्रुवतारकः
ध्वानिकाः

धनावेश
धातु
धूमकेतु
ध्रुवतारा
ध्वानिक

Positive Charges
Metal
Comets
Pole star
Sonorous

न

नाइट्रोजनचक्रम्
नाइट्रोजन् स्थिरीकरणम्
नाइलान्
नियमितपरावर्तनम्
निषेचनम्

नाइट्रोजन चक्र
नाइट्रोजनस्थिरीकरण
नाइलान
नियमित परावर्तन
निषेचन

Nitrogen cycle
Nitrogen Fixation
Nylon
Regular Reflection
Fertilization

प

पदार्थः
परमाणुः
परावर्तनम्
परावर्तितकिरणाः
परावर्तनस्य नियमाः
परावर्तनकोणम्

पदार्थ
परमाणु
परावर्तन
परावर्तितकिरणे
परावर्तन के नियम
परावर्तन कोण

Substance
Atom
Reflection
Reflected Rays
Laws of Reflection
Angle of Reflection

परिरक्षणम्	परिरक्षण	Preservation
पवनम्	फटकना	Winnowing
परितारिका	परितारिका	Iris
पशुपालनम्	पशुपालन	Animal Husbandry
पादाभः	पादाभ	Pseudopodia
पालिथीन् इति	पालीथिन	Polythene
पालिमर् इति	पालिमर	Polymer
पालिएस्टर इति	पालिएस्टर	Polyester
पाश्चरीकरणम्	पाश्चरीकरण	Pasteurization
पीयूष ग्रन्थिः	पीयूषग्रन्थि	Pituitary gland
पुनर्वनरोपणम्	पुनर्वनरोपण	Reforestation
पृथिव्याः पत्रिकाः	पृथिवी की प्लेटें	Earth's Plates
पेशीयबलम्	पेशीय बल	Muscular Force
पेयजलम्	पेय जल	Potable Water
पादपगृहप्रभावः	पौधा घर प्रभाव	Green House Effect
प्लैज्मा-झिरिका	प्लैज्मा झिरिका	Plasma Membrane
प्लास्टिक्	प्लास्टिक	Plastic
प्लैस्टिड इति	प्लैस्टिड	Plastid
प्रभावः	दाब	Pressure
प्रकाशवर्षम्	प्रकाश वर्ष	Light years
प्रकाशोत्सर्जक-डायोड्	एल.ई.डी	LED
प्रतिजैविकाः	प्रतिजैविक	Antibiotic
प्रतिरक्षिणः	प्रतिरक्षी	Antibodies
प्रतीपकम्	इन्वर्टर	Inverter
प्रदूषकाः	प्रदूषक	Pollutant
प्रयोगपात्रम्	बीकर	Beaker
प्राबल्यम्	प्रबलता	Loudness
प्रवासिपक्षिणः	प्रवासी पक्षी	Migratory Birds
प्राकृतिकः उपग्रहः	प्राकृतिक उपग्रह	Natural satellites
प्राकृतिकवायुः	प्राकृतिक गैस	Natural Gas
प्राणीजातः	प्राणीजात	Fauna
प्रोकैरियोट् इति	प्रोकैरियोट	Prokaryotes

फ

फलकम्	पट्ट	Board
-------	------	-------

ब

बलम्	बल	Force
बहुकोशिकः	बहुकोशिक	Multicellular
बहुमूर्तिदर्शियन्त्रम्	बहुमूर्तिदर्शी	Kaleidoscope
बाह्यनिषेचनम्	बाह्यनिषेचन	External fertilisation
बीजानि	बीज	Seeds
ब्रेल् इति	ब्रेल	Braille

भ

भण्डारगृहम्	भण्डार गृह	Granaries
भण्डारणम्	भण्डारण	Storage
भूकम्पः	भूकम्प	Earthquake
भूकम्पाभिलेखः	भूकम्प अभिलेखः	Seismogram
भूकम्पमापियन्त्रम्	भूकम्पमापी	Seismometer
भूकम्पलेखियन्त्रम्	भूकम्पलेखी	Seismograph
भूपर्पटिका	भूपर्पटी	Crust
भूस्पन्दनम्	भूस्पन्दन	Tremor
भ्रूणः	भ्रूण	Embryo
भूतैलम्	पेट्रोलियम	Petroleum
भूतैलपरिष्करणणी	पेट्रोलियम परिष्करणणी	Petroleum

म

मरुस्थलीकरणम्	मरुस्थलीकरण	Desertification
मुकुलनम्	मुकुलन	Budding

य

यन्त्रतुला	कमानीदार तुला	Spring balance
यीस्ट् इति	यीस्ट	Yeast
युग्मनजम्	युग्मनज	Zygote
यूकैरियोट् इति	यूकैरियोट	Eukaryotes
यौवनारम्भः	यौवनारम्भ	Puberty

र

चैत्रशस्यम्	रबी	Rabi
राइजोबियम् इति	राइजोबियम	Rhizobium
राष्ट्रियोद्यानम्	राष्ट्रीय उद्यान	National Park
रासायनिकसंदूषणम्	रासायनिक संदूषण	Chemical Contamination

रिक्तिकाः
रेयान् इति
रोगजनकः

रिक्तिका
रेयान
रोगजनक

Vacuole
Rayon
Pathogen

ल

लक्ष्यस्थलम्
लिङ्गगुणसूत्रम्
लैक्टोबेसिलस् इति
लैङ्गिकजननम्
लुण्ठनबलम्

लक्ष्य स्थल
लिंग गुणसूत्र
लैक्टोबेसिलस
लैंगिक जनन
लोटनिक बल

Target Site
Sex chromosomes
Lactobacillus
Sexual Reproduction
Rolling Friction

व

वनस्पतिजाताः
वनोन्मूलनम्
वपनम्
वाक्यन्त्रम्
वायुप्रदूषणम्
वायुमण्डलीयप्रभावः
वाहकः
विद्युल्लेपनम्
विलुप्तः
विश्वोष्णनम्
विशेषक्षेत्रिप्रजातयः
विषयुक्तम्
विसर्जनम्
विस्थापनाभिक्रिया
विस्फोटः
विसरितम्
विषाणुः
विक्षेपणम्

वनस्पतिजात
वनोन्मूलन
बुवाई
वाक् यन्त्र
वायुप्रदूषण
वायुमण्डलीय दाब
वाहक
विद्युत लेपन
विलुप्त
विश्वोष्णन
विशेष क्षेत्री प्रजातियां
विषैला
विसर्जन
विस्थापन अभिक्रिया
विस्फोट
विसरित
विषाणु
विक्षेपण

Flora
Deforestation
Sowing
Voice box
Air pollution
Atmospheric pressure
Carrier
Electroplating
Extinct
Global warming
Endemic Species
Poisonous
Discharge
Displacement Reaction
Explosion
Diffused
Virus
Dispersion

श

शङ्कुः
शलाकाः
शुक्राणुः
शैवालाः
श्वेतरक्तकोशिका

शंकु
शलाका
शुक्राणु
शैवाल
श्वेत रक्त कोशिका

Cones
Rods
Sperms
Algae
White blood cell

श्वासनलिका
श्वसनतन्त्रम्

श्वासनली
श्वसनतन्त्र

Wind Pipe
Breathing system

स

सस्यम्
स्थिरवैद्युत्बलम्
संकटापन्नप्रजातयः
सङ्क्रमणरोगाः
सन्तुलिताहारः
संश्लिष्टाः
सप्तर्षिः
सर्पिर्घर्षणम्
सम्पर्कबलम्
संग्रहणरक्तपुस्तिका
साइलो इति
सेचनम्
सुचालकः
सूच्यौषधम्
सुदूरसंवेदनम्
सुनामी
सूक्ष्मजीवाः
सौरपरिवारः
स्नेहकः
स्वच्छं मण्डलम्
स्वरयन्त्रम्

फसल
स्थिरवैद्युत बल
संकटापन्न स्पीशीज
संक्रामक रोग
सन्तुलित आहार
संश्लेषित
सप्तर्षि
सर्पी घर्षण
सम्पर्क बल
रेड डाटा बुक
साइलो
सिञ्चाई
सुचालक
टीका
सुदूर संवेदन
सुनामी
सूक्ष्मजीव
सौरपरिवार
स्नेहक
स्वच्छमण्डल
स्वरयन्त्र

Crop
Electrostatic Forces
Endangered Species
Communicable Diseases
Balanced Diet
Synthetic
Ursa major
Sliding Friction
Contact Force
Red data book
Silo
Irrigation
Good conductor
Vaccine
Remote Sensing
Tsunami
Microorganism
Solar System
Lubricants
Cornea
Voice Box

ह

हर्ट्ज इति
हलम्
हार्मोन् इति
हीनचालकम्

हर्टज
हल
हार्मोन
हीनचालक

Hertz
Plough
Hormones
Poor Conductor

क्षु

द्रग्रहाः

क्षुद्र ग्रह

Asteroids

श्र

श्रव्यम्
श्रवणेन्द्रियम्

श्रव्य
कान

Audible
Ear